

Hraniva životinjskog porekla

- Riblje brašno
- Sporedni proizvodi klanične industrije i kafilerija
- Sporedni proizvodi pri klanju i preradi živine
- Ostali sporedni proizvodi klanične industrije i prerade ribe
- Sporedni proizvodi mlekarske industrije

Riblje brašno

- Riblje brašno ima ograničenu upotrebu pre svega zbog značajnog variranja sadržaja proteina.
- Neretko se sadržaj proteina falsifikuje dodavanjem uree.
- Najčešće je upotrebi riblje brašno od haringi i otpadaka ribe.

Parametar kvaliteta	Klasa ribljeg brašna od haringe			Brašno od otpadaka ribe
	I	II	III	
Proteini, %	70	65	60	50
Svarljivost proteina u kiselom pepsinu %	90	88	88	80
Vlaga, %	10	10	10	10
Mast, %	5	10	10	15
Pepeo, %	15	18	20	25
Pepeo nerastvorljiv u HCl, %	2,20	2,20	2,20	2,20
NaCl, %	4	4	4	4

Sporedni proizvodi klanične industrije i kafilerija

- Mesno brašno
- Mesno-koštano brašno
- Kožno-mesno brašno

Osnovni kvalitet

- Minimalna svarljivost proteina u ovim hranivima mora biti 83%
- Sadržaj vlage maksimalno 10%
- Sadržaj masti mora biti 15%
(ne normira se u slučaju mesnog brašna najvišeg kvaliteta)

Mesno brašno	Mesno-koštano brašno	Kožno-mesno brašno
Proizvod dobijen preradom nejestivih proizvoda klanja bez keratinskih materija.	Proizvod dobijen sušenjem i mlevenjem mesa i kostiju životinja ili njihovih leševa.	Proizvod dobijen preradom otpadaka kože bez dlaka, sa pripadajućim mesnim delom.
• Ustanovljena je čvrsta povezanost upotrebe mesnog brašna u ishrani goveda, sa nastankom spongiformne encefalopatije (BSE), u javnosti poznatije kao bolest ludih krava. • Zato se ovo hranivo više ne koristi u ishrani preživara u Evropi.	• Mora imati miris koji ne ukazuje na užeglost.	-
U osnovi to su proizvodi smeđe boje, ali ona može biti nešto svetlija u slučaju mesnog brašna.		

Usitnjenost	Mesno brašno	Mesno-koštano brašno
Prolazak kroz sito otvora 1,6 mm	95%	90%
Veličina otvora sita kroz koji prolazi ostatak	4 mm	4 mm
Sadržaj proteina	50-60% (3 nivoa kvaliteta)	40 ili 45% (2 nivo kvaliteta)

Sporedni proizvodi pri klanju i preradi živine

Zahtevi	Brašno od perja dobijeno pri klanju živine	Brašno od otpadaka pri klanju živine bez sadržaja perja	Brašno od otpadaka pri klanju i preradi mesa živine
Poreklo	Proizvod dobijen hidrolizom i mlevenjem perja	Proizvod dobijen od otpadaka pri klanju živine, bez sadržaja perja	Proizvod dobijen preradom sporednih proizvoda klanja živine i to uginule živine i otpadaka iz inkubatora
Prolazak kroz sito otvora 1,6 mm	95%	90%	90%
Veličina otvora sita kroz koji prolazi ostatak	4 mm	4 mm	4 mm
Proteini minimalno, %	75	55	60
Svarljivost proteina minimalno, %	75	78	78
Vlaga, %	11	10	10
Mast, %	35	25	20
Pepeo, %	-	10	10
Stabilizovana mast maksimalno, %	-	15	15

Ostali sporedni proizvodi klanične industrije i prerade ribe

- Krvno brašno dobijeno sušenjem krvi zaklanih životinja.
- Jetreno brašno dobijeno sušenjem i mlevenjem jetre životinja.
- Mast toplokrvnih životinja.
- Riblje ulje.

Zahtevi	Krvno brašno	Jetreno brašno
Proteini minimalno, %	80	60
Svarljivost proteina minimalno, %	90	90
Vlaga, %	10	11
Mast, %	3	18
Pepeo, %	5	3
Prolazak kroz sito otvora 1,6 mm	95%	90%
Veličina otvora sita kroz koji prolazi ostatak	4 mm	4 mm

Mast toplokrvnih životinja

- Vlaga maksimalno 1%.
- Kiselinški stepen do 3.
- Deklaracija mora da sadrži i podatke o količini antioksidansa.

Sporedni proizvodi mlekarske industrije

Retko se koriste kao hraniva za životinje, a češće kao sirovine u industriji stočne hrane

Proizvod	Protein minimalno, %	Vlaga maksimalno, %	Mast maksimalno, %	Pepeo maksimalno, %	Laktoza minimalno, %
Punomasno mleko u prahu	25	5	26	6	-
Obrano mleko u prahu	33	5	1,25	8	-
Surutka u prahu*	11	7	3	8	6
Delaktozirana surutka u prahu*	14	7	1	16	4

* - U surutki odnosno delaktoziranjoj surutki, sadržaj pepela nerastvorljiv u HCL ne sme biti veći od 60 odnosno 50%.